

3/2015

Momentti

Sisältö

- LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS** • Vahvistetut lait 2 • Hallituksen esitykset 5 • Valtioneuvoston asetukset 5
• MIETINNÖT YM. 8 • OIKEUSTAPAUKSET • Korkein oikeus 8 • Korkein hallinto-oikeus 10
• KKO:N VALITUSLUVAT 16

► VAHVISTETUT LAIT

● Laki rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä ja laki rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain muuttamisesta (147–148/2015)

HE 335/2014 vp
YmVM 18/2014 vp

Lait tulevat voimaan 1.5.2015.

Laki rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä sisältää tarpeellisen lainsäädännön energiatodistustietojärjestelmän käyttöönottamiseksi. Tietojärjestelmään sisältyvät rekisterit energiatodistusten laati-joista, energiatodistuksista ja valvontatiedoista. Energiatodistukset laaditaan käyttäen tietojärjestelmää. Lisäksi eräitä rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain säännöksiä kumotaan tai muutetaan.

● Laki avioliittolain muuttamisesta (156/2015)

KAA 3/2013 vp
LaVM 14/2014 vp
SuVM 2/2014 vp

Lait tulevat voimaan 1.3.2017.

Lakia muutetaan kansalaisaloitteen pohjalta. Jatkossa myös samaa sukupuolta olevilla on oikeus solmia avioliitto. Eduskunnan lausuma; Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viivytyksettä valmistelemaan esityksen tasa-arvoisen avioliittolain edellyttämistä muutoksista tarvittaviin muihin lakeihin ja antaa esityksen eduskunnan käsiteltäväksi 31.12.2015 mennessä.

● Laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ja laki ajoneuvolain muuttamisesta (175–176/2015)

HE 252/2014 vp
LiVM 28/2014 vp

Lait tulevat voimaan 16.11.2015. Ajoneuvojen rekisteröintitoimin-

nasta annetun lain 2 §:n 2 momenttia sovelletaan kuitenkin vasta 1.12.2015.

Mahdollisuutta käyttää sähköisiä palveluita laajennetaan ajoneuvojen rekisteröintitoiminnassa. Ajoneuvon rekisteröinnin voi hoitaa muutamaa poikkeuksellista tilanetta lukuun ottamatta kokonaan sähköisesti. Samalla tarkennetaan säännöksiä siitä, mitä rekisteröinti-tehtäviä Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa ulkopuolisille palveluntuottajille ja millä edellytyksillä.

● Ryhmärakennuttamislaki, laki asuntokauppalain 2 ja 7 luvun muuttamisesta ja laki kuluttajariitalautakunnasta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (190–192/2015)

HE 228/2014 vp
TaVM 24/2014 vp

Lait tulevat voimaan 1.9.2015.

Ryhmärakennuttamista edistetään turvaamalla ryhmärakennuttamishankkeisiin osallistuvien oikeudellinen asema ja edesautetaan sen myötä rahoituksen saamista hankkeille. Ryhmärakennuttamislaki koskee hankkeita, joissa rakennuttamisen pääasiallisena tarkoituksena on hankkia ryhmään kuuluville luonnollisille henkilöille tai heidän perheenjäsenilleen asunto. Laissa säädetään ryhmärakennuttamishankkeiden markkinoinnista ja markkinointivaiheessa perittävien osallistumismaksujen enimmäismäärästä. Lisäksi säädetään ryhmärakennuttajakonsultin palvelusta, konsultin suorituksessa olevasta virheestä ja suorituksen viivästymisestä sekä näiden seuraamuksista sekä konsultilta edellytettävästä pakollisesta vastuukuutuksesta. Laissa on niin ikään säännöksiä ryhmärakennuttamishankkeen toteuttamiseksi tehtävistä sopimuksista.

● Laki ulkomaalaislain muuttamisesta (193/2015)

HE 169/2014 vp
HaVM 45/2014 vp

Lait tulevat voimaan 1.5.2015.

Lain tavoitteena on selkeyttää ulkomaalaisvalvonnan periaatteita ja täsmentää ulkomaalaisvalvonnan toimivaltuuksia. Ulkomaalaislakiin lisätään säännökset sisämaassa tapahtuvasta ulkomaalaislain säännösten noudattamisen valvonnasta eli ulkomaalaisvalvonnasta ja ulkomaalaisvalvonnan toteuttamiseksi tarvittavista erityisistä toimivaltuuksista sekä niiden käyttöön liittyvistä menettelyistä. Lakiin lisätään säännökset poliisin ja Rajavartiolaitoksen tarkastusoi-keudesta.

● Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta ja laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (204–205/2015)

HE 334/2014 vp
YmVM 19/2014 vp

Lait tulivat voimaan 1.4.2015.

Kilpailun toimivuuden edistämisen näkökulma sisällytetään alueidenkäytön suunnittelun tavoitteisiin sekä asemakaavan laatimisharkintaa koskevaan säännökseen. Lakiin lisätään kunnan maapolitiikan harjoittamista koskeva toimivaltasäännös toimialan lainsäädännöllisen aseman selventämiseksi. Kaavoituksen sujuvoittamiseksi ja resurssien käytön tehostamiseksi kaavan laatimiseen liittyviä selvityksiä ja vaikutusten arviointia täsmennetään. Rakennusvalvontaviranomaisen käytössä olevan hallintopakkomenettelyn jouduttamiseksi sitä koskevaan muutoksenhakuun otetaan käyttöön valituslupa korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Paljon tilaa vaativa erikoistavarain kauppa on tulossa vähittäiskaupan suuryksikköjä

koskevan sääntelyn piiriin 15.4.2015 päättyvän siirtymäajan jälkeen. Siirtymäaikaa pidennetään kahdella vuodella 15.4.2017 saakka, jotta maakunnan liitoille ja kunnille jää riittävästi aikaa paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan sijoittumisen mahdollistavien kaavojen laatimiseen.

● **Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta ja laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta (209–210/2015)**

*HE 276/2014 vp
StVM 42/2014 vp*

Lait tulivat voimaan 1.4.2015.

Työnantajan on turvattava maksukyvyttömyytensä varalta vähintään puolet suoraan lisäeläkejärjestelyyn perustuvasta eläkevastuun määrästä. Työnantaja voi toteuttaa turvaamisveloitteen ottamalla vakuutuksen, asettamalla vakuuden tai muulla näihin rinnastettavalla tavalla. Turvaamisveloite katsotaan täyttyneeksi myös tilanteissa, jossa vähintään puolet työnantajan lisäeläkelupauksesta on järjestetty henkivakuutusyhtiön, eläkesäätiön tai -kassan kautta. Laissa säädetään lisäksi työnantajan tiedonantovelvollisuudesta, viranomaisvalvonnasta ja laiminlyöntitilanteista. Työsuojeluviranomaisella on oikeus antaa kehoituksia, jos työnantaja rikkoo laista johtuvia velvollisuuksiaan.

● **Laki matkailijamyynnistä suoritettun arvonlisäveron käteispalautustoimintaa harjoittavan velvollisuuksista ja laki arvonlisäverolain 70 b ja 133 §:n muuttamisesta (250–251/2015)**

*HE 267/2014 vp
VaVM 42/2014 vp*

Lait tulivat voimaan 1.7.2015.

Laki matkailijamyynnistä suoritettun arvonlisäveron käteispalautustoimintaa harjoittavan velvollisuuksista säädetään. Lakia sovelletaan Suomen rajan ylityspaikalla sijaitsevaan palautusliikettä harjoittavaan toimipisteeseen, josta

maksetaan arvonlisäveron palautuksia matkailijoiden viessä ostoksia Euroopan unionin alueen ulkopuolelle. Toimintaan vaadittavan luvan myöntää Verohallinto, jolle kuuluu myös lain noudattamisen valvonta. Arvonlisäverolaikiin tehdään lähinnä teknisiä muutoksia.

● **Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta ja laki lääkelain 57 §:n muuttamisesta (252–253/2015)**

*HE 330/2014 vp
StVM 43/2014 vp*

Lait tulevat voimaan 1.1.2016.

Lääkekorvausjärjestelmässä otetaan käyttöön 45 euron vuotuinen alkuomavastuu. Lisäksi korotetaan lääkkeen peruskorvaustasoa 40 prosenttiin. Vasta vuotuisen alkuomavastuun täyttymisen jälkeen korvattavista lääkeostoista voi saada sairausvakuutuslain mukaista korvausta. Alkuomavastuu ei kuitenkaan koske alle 18-vuotiaita. Viitehintajärjestelmään kuuluvien alkuperäisvalmisteiden enimmäistukkuhintojen tarkistamista koskevasta menettelystä säädetään sairausvakuutuslaissa. Rinnakkaisvalmisteiden hinnoittelusta säädetään laintasolla ja hinnoittelukäytäntöä uudistetaan. Lääke-laissa säädettyä aptekin velvollisuutta antaa asiakkaalle tietoa lääkkeiden hinnoista täsmennetään siten, että neuvontaan tulee sisältyä myös tieto lääkemääräyksen toimitushetkellä edullisimmasta lääkevalmisteesta. Lisäksi muutetaan eräitä muita lääkekorvauksia koskevia säännöksiä sekä lääkkeiden korvattavuuden ja tukkuhinnan vahvistamista koskevia säännöksiä.

● **Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 10 ja 14 §:n muuttamisesta (254–255/2015)**

*HE 345/2014 vp
StVM 47/2014 vp*

Lait tulivat voimaan 1.4.2015.

Lailla sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista säädetään sosiaalihuollon asiakastyötä tekeville velvollisuus

kirjata ja tallentaa laissa tarkemmin määritellyt sosiaalihuollon asiakastiedot asiakirjatyypeittäin määrämuotoisiin asiakasasiakirjoihin palvelutehtäväkohtaisesti. Laki koskee asiakasasiakirjoja riippumatta siitä, tallennetaanko ne sähköisesti, paperimuotoon, optisesti tai muuhun tallennusmuotoon, ja sitä sovelletaan sekä julkisen että yksityisen sosiaalihuollon palveluntarjoajien järjestäessä sosiaalihuoltoa tai antaessa sosiaalipalveluja. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettua lakia muutetaan niin, että Kansaneläkelaitos ja Väestörekisterikeskus voivat ryhtyä teknisesti toteuttamaan valtakunnallista sähköistä sosiaalihuollon asiakasasiakirja-arkistoa.

● **Laki yliopistolain muuttamisesta ja laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta (256–257/2015)**

*HE 244/2014 vp ja HE 308/2014 vp
SiVM 22/2014 vp*

Lait tulivat voimaan 1.4.2015.

Yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin lisätään säännökset, joiden mukaan osa yhteishaussa tarjolla olevista opiskelupaikoista varataan niille, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa tai vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskeluoikeutta. Hakija saa ottaa vastaan vain yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan samana lukukautena alkavasta koulutuksesta. Säännös ei koske siirto-opiskelupaikan vastaanottamista. Opetushallitus perii muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin koulutusjärjestelmän mukaisen koulutuksen perusteella muuta kuin jatkotutkintoa opiskelemaan hakevilta lukukausikohtaisen hakeutumisen käsittelymaksun. Eduskunnan lausuma; Eduskunta edellyttää, että hallitus mahdollisimman pikaisesti edistää korkeakoulujen tilauskoulutuksen esteiden purkamista.

● **Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta (262/2015)**

HE 347/2014 vp
StVM 45/2014 vp

Laki tuli voimaan 1.4.2015.

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin tehtävillä muutoksilla tarkennetaan erityisesti EU- tai ETA -alueen ulkopuolella koulutuksen saaneiden lääkäreiden laillistamisprosessia Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastossa. Lupa- ja valvontavirasto tekee hakijalle muutoksenhakukelpoisen päätöksen hakijan koulutuksen hyväksymisestä heti hakuprosessin alkuvaiheessa. Muutoksen tarkoituksena on selkeyttää hakuprosessia. Hakija voi ryhtyä suorittamaan Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston määräämää palvelua, lisäopintoja tai kuulustelua vasta saatuaan myönteisen päätöksen koulutuksen hyväksymisestä. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkittäviä tietoja tarkennetaan tilapäiseen ammattitoimintaan oikeutettujen opiskelijoiden osalta. Vaatimuksia laillistamisprosessin yhteydessä esitettävistä asiakirjoista täsmennetään. Lisäksi tehdään lukuisia teknisiä luonteisia muutoksia.

● **Perhehoitolaki, laki lastensuojelulain 56 §:n muuttamisesta, laki kunnallisen eläkelain 3 §:n muuttamisesta, laki työtömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 15 §:n muuttamisesta, laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystieteiden palveluista annetun lain 2 §:n muuttamisesta, laki yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:n muuttamisesta ja laki sosiaalihuoltolain 61 §:n muuttamisesta (263–269/2015)**

HE 256/2014 vp
StVM 48/2014 vp

Lait tulivat voimaan 1.4.2015.

Perhehoitolain mukaan perhehoitoa on jatkossa mahdollista antaa perhehoitajan kodin lisäksi myös hoidettavan kotona. Lailla selkiytetään perhehoidon sopimuksia.

Lailla selkeytetään myös sitä, miten perhehoidossa tapahtuneista muutoksista ilmoitetaan sekä miten perhekotia valvotaan. Eduskunnan lausuma; Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa perhehoitolain vaikutuksia eri väestöryhmiin ja perhehoidon eri muotoihin sekä sitä, miten perhehoito vaikuttaa kuntien kustannuskehitykseen.

● **Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 18 §:n muuttamisesta, laki potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 13 §:n muuttamisesta, laki perusopetuslain 40 §:n muuttamisesta, laki taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta, laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain 23 §:n muuttamisesta, laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain 21 a §:n muuttamisesta, laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 43 §:n muuttamisesta, laki lukiolain 32 §:n muuttamisesta, laki yliopistolain 90a §:n muuttamisesta, laki ammattikorkeakoululain 65 §:n muuttamisesta, laki nuorisolain muuttamisesta, laki pelastuslain 86 §:n muuttamisesta ja laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta (270–282/2015)**

HE 333/2014 vp
HaVM 41/2014 vp

Lait tulivat voimaan 1.4.2015.

Kyseisissä laeissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavia koskevia vaitiolo-säännöksiä muutetaan. Viranomaisille ja muille toimijoille säädetään oikeus ilmoittaa oma-aloitteisesti poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot salassapitovelvollisuuden estämättä. Ilmoittamisoikeus on silloin, kun viranomainen, viranomaisen palveluksessa oleva tai viranomaisen tehtäviin osallistuva on hänelle kuuluvia tehtäviä hoitaessaan saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella hänellä on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi. Oma-aloittei-

sella tietojenvaihdolla vahvistetaan ja tehostetaan perheväkivalan ehkäisemiseksi sekä perheväkivaltakierteen katkaisemiseksi tehtävää poikkihallinnollista yhteistyötä. Eduskunnan lausuma; Eduskunta edellyttää hallituksen antavan hallintovaliokunnalle vuoden 2017 loppuun mennessä perustuslain 47 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kirjallisen selvityksen siitä, 1) kuinka viranomaiset ja muut toimijat ovat uuden lainsäädännön nojalla ilmoittaneet oma-aloitteisesti poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia tai uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot salassapitovelvollisuuden estämättä, 2) kuinka luovutettuja tietoja on hyödynnetty ja niiden avulla toiminnan vaikuttavuutta on parannettu sekä 3) millä tavoin erimuotoinen viranomaisyhteistyö ja sen vaikuttavuus on kehittynyt uudistuksen myötä.

● **Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta ja laki elintarvikelain 3 ja 5 §:n muuttamisesta (294–295/2015)**

HE 47/2014 vp
MmVM 29/2014 vp

Lait tulevat voimaan 1.5.2015.

Lailla luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta pannaan kansallisesti täytäntöön neuvoston asetus luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja sen nojalla annetut Euroopan unionin säädökset. Lailla säädetään valvontajärjestelmästä sekä toimivaltaisista viranomaisista. Lakiin sisällytetään muun muassa säännökset toimivaltaisen viranomaisen valvontatehtävistä ja tiedonsaantioikeudesta yksityisiltä sekä viranomaisien välisestä tietojen vaihdosta. Lailla selkeytetään myös markkinavalvonnan toimeenpanoa. Lakiin otetaan myös säännökset niistä valtuuksista, joilla toimeenpannaan jäsenvaltion päätettäväksi määrätyt luonnonmukaiseen tuotantotapaan liittyvät luonteeltaan tekniset yksityiskohdat. Lisäksi säädetään pakkokeinoista ja seuraamuksista. Samassa yhteydessä muutetaan elintarvikelakia.

● **Laki laajarunkoisten rakennusten rakenteellisen turvallisuuden arvioinnista sekä laki maankäyttö- ja rakennuslain 117 i ja 166 §:n muuttamisesta (300–301/2015)**

HE 336/2014 vp
YmVM 21/2014 vp

Lait tulivat voimaan 1.4.2015.

Uudessa laissa säädetään laajarunkoisen rakennuksen, jolle on myönnetty rakennuslupa ennen lain voimaantuloa, omistajalle velvollisuus huolehtia, että asiantuntija on arvioinut rakennuksen rakenteellisen turvallisuuden. Arviointi kohdistetaan rakennuksiin, joissa niiden pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä tyypillisesti oleskelee suuria määriä ihmisiä. Arviointivelvollisuus kohdistuu lisäksi maneeseihin ja laajarunkoisiin eläinsuojarakennuksiin. Lakiin sisältyy lisäksi säännökset arvioinnin sisällöstä ja arvioinnista annettavasta todistuksesta. Lisäksi säädetään omistajalle velvollisuus huolehtia, että lain soveltamisalaan kuuluvan laajarunkoisen rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje sisältää kantavuuden kannalta keskeisten rakenteiden seurantatoimenpiteet aikatauluineen sekä kunnossapidon kannalta tarpeelliset erityissuunnitelmat kantavien rakenteiden osalta. Laisa säädetään myös velvollisuudesta ilmoittaa välittömästi vaarasta. Maankäyttö- ja rakennuslakia muutetaan samassa yhteydessä siten, että sen käyttö- ja huolto-ohjetta koskevaan pykälään lisätään informatiivinen viittaus erityissääntelyyn. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain rakennuksen kunnossapitoa koskevaan pykälään lisätään uusi momentti rakennuksen omistajan yleisestä velvollisuudesta seurata rakennuksen kantavuuden kannalta keskeisten rakenteiden kuntoa. Eduskunnan lausumat; Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet tuen myöntämiseen osana maatalouden perusparannusavustusjärjestelmää maatalouden suunnitelmalliseen kiinteistönpitoon liittyvien laajarunkoisten rakennusten perusparannustöiden arvioimiseksi ja toteuttamiseksi tilanteissa, joissa kustannus muodostuisi yksittäisen maaseutuelinkeinonharjoittajan toimeen-

tulon kannalta kohtuuttomaksi. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa laista aiheutuvien arviointikustannusten kohtuullisuutta suhteessa maatalouden kannattavuuteen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi, mikäli kustannukset muodostuvat kohtuuttomiksi.

➔ **HALLITUKSEN ESITYKSET**

● **Hallituksen esitys (HE 363/2014 vp) eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 3 ja 149 a §:n sekä kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolakia muutettavaksi siten, että tilikauden liikevaihdon perustella laskettava verovelvollisuuden alaraja nostettaisiin 8500 eurosta 10000 euroon. Lisäksi verovelvollisuuden euromääräiseen alarajaan liittyvän veronhuojennuksen yläraja nostettaisiin 22500 eurosta 30000 euroon. Kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annettua lakia muutettaisiin vastavasti siten, että lakia sovellettaisiin vain sellaiseen liike- ja ammattitoimintaan, jonka tilikauden liikevaihto ylittää 10000 euroa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016. Lakeja sovellettaisiin lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen.

● **Hallituksen esitys (HE 364/2014 vp) eduskunnalle laiksi perintö- ja lahjaverolain 56 §:n muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi perintö- ja lahjaverolakia. Maatilan ja muun yrityksen sukupolvenvaihdoshuojennukseen liittyvää veron maksuajan pidentämistä koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että vero, jonka maksamiseen on myönnetty pidennystä, voitaisiin kantaa enintään seitsemän vuoden aikana nykyisen enintään viiden vuoden sijasta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2015. Lakia sovellettaisiin, kun verovelvollisuus on alkanut 1.1.2015 tai sen jälkeen.

➔ **VALTIONEUVOSTON ASETUKSET**

● **Valtioneuvoston asetus käräjäoikeusasetuksen 15 §:n muuttamisesta (119/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.3.2015.

Lautamieskokoontamien on kevennetty toukokuun alusta 2014 voimaan tulleella uudistuksella. Uudistuksen johdosta tarkistetaan käräjäoikeusasetuksen 15 §:n sääntelyä lautamiesten osallistumisesta istuntoihin. Lautamiesten istuntoihin osallistumiselle ei enää säädetä vähimmäismäärää. Jotta istuntopäivät jakautuvat lautamiesten kesken mahdollisimman tasaisesti, istuntoihin osallistumisen enimmäismäärää pienennetään nykyisestä 24 päivästä 20 päivään vuodessa. Lautamiesten istuntoihin osallistuminen tulee jatkossakin toteuttaa vuorojärjestyksessä.

● **Valtioneuvoston asetus romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa (123/2015)**

Asetus tuli voimaan 27.2.2015.

Asetus korvaa voimassa olevat valtioneuvoston asetukset romuajoneuvoista ja eräiden vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa. Asiasisällöltään asetus vastaa pitkälti voimassa olevia valtioneuvoston asetuksia, mutta siitä poistetaan jätelain kanssa päällekkäinen sääntely. Asetusta ja siinä käytettyä terminologiaa myös mukautetaan uuden jätelain käsitteistöön ja säännöksiin. Asetuksessa säädetään ajoneuvon tuottajan velvollisuudesta järjestää romuajoneuvojen jätehuolto sekä romuajoneuvojen käsittelyä koskevista vähimmäisvaatimuksista. Lisäksi asetuksessa asetetaan tiettyjä ajoneuvojen suunnittelua ja valmistusta sekä ajoneuvon osien ja materiaalien merkitsemistä koskevia velvoitteita. Asetuksessa säädetään romuajoneuvojen uudelleen käytön valmistelua ja kierrätystä sekä uudelleen käytön valmistelua ja hyödyntämistä koskevista määrällisistä velvoitteista. Vaadittua hyödyntämistasoa ei kuitenkaan koroteta nykyisestä. Asetuksessa

täsmennetään tuottajan jätelakiin perustuvaa velvollisuutta järjestää käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto säätämällä romuajoneuvojen ja ajoneuvojen korjaustoiminnasta peräisin olevien käytettyjen osien vastaanotto- paikkojen vähimmäismäärästä. Tuottajien tulee huolehtia siitä, että romuajoneuvojen ja ajoneuvojen korjaustoiminnasta peräisin olevien käytöstä poistettujen osien vastaanotto- paikkojen verkoston kuuluu vähintään 200 kiinteää vastaanotto- paikkaa. Kiinteiden vastaanotto- paikkojen verkostoa tulee täydentää tarpeen mukaan noutopalvelulla tai muulla vastaavalla keräysjärjestelyllä. Vastaanoton tulee ulottua jokaiseen kuntaan.

● **Valtioneuvoston asetus rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä (214/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.6.2015.

Asetuksella säädetään tarkemmin suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä suunnittelualoittain. Asetuksessa säädetään luvuittain, milloin kunkin suunnittelualan suunnittelutehtävän vaativuusluokka määräytyy vähäiseksi, tavanomaiseksi, vaativaksi ja poikkeuksellisen vaativaksi.

● **Valtioneuvoston asetus perustuesta, viherryttämistuesta ja nuoren viljelijän tuesta (234/2015)**

Asetus tuli voimaan 24.3.2015.

Asetuksella säädetään perustuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä, perustuen ja viherryttämistuen tukialueista, tukikelpoisesta alasta, perustuen enimmäismäärän jakamisesta tukialueille, perustuen tukioikeuksien tasatukiosan ja tilakohtaisen lisäosan arvosta sekä tukioikeuksien siirroista. Lisäksi asetuksessa säädetään viherryttämistuen ehdoista, viherryttämistuen määrästä sekä nuoren viljelijän tuen ehdoista ja määrästä sekä tukien maksamisesta.

● **Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (235/2015)**

Asetus tuli voimaan 24.3.2015 siirtymäsäännöksin.

Asetuksella säädetään tarkemmin korvauskelpoisesta alasta ympäristökorvausta koskevassa sitoumuksessa, korvauskelpoisen alan lisäämisestä ja poistamisesta sitoumuksista, korvauskelpoisuuden vaihtamisesta, vähimmäisvaatimuksista, ympäristökorvauksen tilakohtaisen toimenpiteen ja lohko-kohtaisten toimenpiteiden ehdoista, lohko-kohtaisten toimenpiteiden valinnasta, vaihtamisesta ja niistä luopumisesta, ympäristösopimuksista ja niiden ehdoista, maatalouden geenivarojen säilyttämisestä koskevista sopimuksista ja niiden ehdoista, ympäristökorvauksen määrästä ja maksamisesta.

● **Valtioneuvoston asetus luonnonhaittakorvauksesta (236/2015)**

Asetus tuli voimaan 24.3.2015. Asetuksen 5 §:ä sovelletaan 1.1.2016 lukien.

Asetuksella säädetään tarkemmin luonnonhaittakorvauksessa korvauskelpoisesta alasta, korvauskelpoisuuden vaihtamisesta, luonnonhaittakorvauksen myöntämisen edellytyksistä, korvausalueista, luonnonhaittakorvauksen määrästä ja maksamisesta, maatilan koon vaikutuksesta luonnonhaittakorvauksen määrään ja luonnonhaittakorvausta koskevien seurantatietojen antamisesta.

● **Valtioneuvoston asetus luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta (237/2015)**

Asetus tuli voimaan 24.3.2015 siirtymäsäännöksin.

Asetuksella säädetään tarkemmin korvauskelpoisesta alasta luonnonmukaisen tuotannon korvausta koskevassa sitoumuksessa, korvauskelpoisen alan lisäämisestä ja poistamisesta sitoumuksista, vähimmäisvaatimuksista, luonnonmukaisen tuotannon ja luonnonmukaisen kotieläintuotannon korvauksen tarkemmista ehdoista, korvauksen määrästä ja maksamisesta.

● **Valtioneuvoston asetus ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta (238/2015)**

Asetus tuli voimaan 24.3.2015.

Asetuksella säädetään tarkemmin ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen myöntämisperusteista, korvattavista kustannuksista, korvauksen määrästä ja myöntämisestä, korvauksen maksamisesta ja korvausta koskevien seurantatietojen antamisesta.

● **Valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksen, luonnonhaittakorvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen, eläinten hyvinvointikorvauksen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen hakemisesta vuonna 2015 (239/2015)**

Asetus tuli voimaan 24.3.2015.

Asetuksella säädetään ympäristökorvausta, luonnonmukaisen tuotannon korvausta ja eläinten hyvinvointikorvausta koskevien uusien sitoumusten antamisesta, luonnonhaittakorvauksen hakemisesta sekä uusien ympäristösopimusten ja geenivarojen säilyttämistä koskevien sopimusten tekemisestä. Lisäksi asetuksella säädetään aikaisemmin korvauskelvottoman peltoalan hyväksymisestä korvauskelpoiseksi edellä mainituissa tukijärjestelmissä. Asetuksella säädetään myös ei-tuotannollisten investointien korvauksen hakemisesta. Asetuksella otetaan huomioon luonnonhaittakorvaukseen, ympäristökorvaukseen, luonnonmukaisen tuotannon korvaukseen, eläinten hyvinvointikorvaukseen ja ei-tuotannollisia investointeja koskevaan korvaukseen vuosittain käytettävissä oleva määräraha

● **Valtioneuvoston asetus maatalouden rakennetuesta (240/2015)**

Asetus tuli voimaan 24.3.2015.

Asetuksella säädetään tarkemmin nuoren viljelijän aloitustuen ja maatilan investointituen myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavista ehdoista ja menettelyistä. Maatilan investointituen kohteista

ja enimmäismääristä säädetään toisella valtioneuvoston asetuksella, joka tulee voimaan samaan aikaan tämän asetuksen kanssa. Asetuksella otetaan käyttöön uuden ohjelmakauden rakennetukijärjestelmä ja kumotaan edellisen ohjelmakauden säännöksiin perustuvat valtioneuvoston asetukset rakennetuesta. Edellisen ohjelmakauden rakennetukijärjestelmää on pidetty toimivana kokonaisuutena, minkä vuoksi suuri osa sääntelystä vastaa sisällöllisesti aiempaa sääntelyä. Sääntelyä kuitenkin yksinkertaistetaan karsimalla eräitä edellisellä ohjelmakaudella noudatettuja tuen myöntämisen ja maksamisen kansallisia edellytyksiä ja kokoomalla säännöksiä yhteen.

● **Valtioneuvoston asetus maatilan investointituen kohdentamisesta (241/2015)**

Asetus tuli voimaan 24.3.2015.

Asetuksella säädetään maatilan investointituen tukikohteista ja tuen enimmäismäärästä ohjelmakaudella 2014–2020. Asetuksella otetaan käyttöön uuden ohjelmakauden maatilojen investointitukijärjestelmä. Investointituen myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavista yleisistä ehdoista ja menettelyistä säädetään toisella valtioneuvoston asetuksella, joka tulee voimaan samaan aikaan tämän asetuksen kanssa. Investointituen kohteet säilyvät pääosin edellistä ohjelmakautta vastaavina. Uuden ohjelmakauden tavoitteiden ja toimintaympäristön muutosten vuoksi joihinkin tukikohteisiin ja tuen enimmäismääriin kuitenkin tehdään eräitä muutoksia. Investointitukea koskevaa sääntelyä ja hallinnollista työtä vähennetään karsimalla eräitä edellisellä ohjelmakaudella noudatettuja kansallisia vaatimuksia. Suurin osa käytettävissä olevista varoista suunnataan edelleen kotieläintalouden ja kasvintuotannon tuotantorakennusten rakentamisinvestointeihin. Aiempaa vastaavasti investointituen tukimuotoina ovat avustus, korkotukilainan korkotuki ja valtionontakaus.

● **Valtioneuvoston asetus valtion kiinteistövarallisuuden hankinnasta, vuokraamisesta, hal-**

linnasta ja hoitamisesta (242/2015)

Asetus tulee voimaan 1.1.2016.

Asetus uudistetaan valtion vuokrajärjestelmän uudistamista ja tilahallinnan kehittämistä koskevan työryhmän ehdotusten pohjalta. Valtion sisäinen vuokrajärjestelmä uudistetaan omakustannusperusteiseksi ja valtion tilahallintaa kehitetään valtion kokonaisuutena paremmalla tavalla toteuttavaksi. Asetuksella valtion kiinteistövarallisuuden hankintaa, vuokraamista ja hallintaa keskitetään. Toimitilojen vuokraus ja hallinta keskitetään Senaatti-kiinteistöille. Toimitilahankkeiden taloudellisuuden arvioinnin edellytyksiä parannetaan ja valtion omien tilojen käyttö säädetään ensisijaiseksi. Markkinoiden tilatarjontaa hyödynnetään edelleen kun valtiolla oleva tila ei sovellu tarkoitukseen. Virastoille ja laitoksille säädetään tilatietojen toimittamista koskeva velvoite. Vuokrasopimusten joustavuutta lisätään nopeuttamalla virastojen ja laitosten irtautumista tarpeettomista valtion omistamista tiloista. Vuokrasopimuksen irtisanomisen jälkeen tila jää kokonaisuudessaan Senaatti-kiinteistöjen vastuulle. Tilahallinnan kehittämistoimenpiteiden toteutus mahdollistaa siirtymisen vuokran määrittelyssä omakustannusperiaatteen käyttöön. Vuokriin kohdistetaan kaikki Senaatti-kiinteistöjen kustannuserät ja omalle pääomalle määriteltä vaihtoehtokustannus, joka vastaa valtion velanoton korkokustannusten neljän vuoden keskiarvoa (1,5 prosenttia 2011–2014). Vaihtoehtokustannuksen taso päätetään neljän vuoden välein osana julkisen talouden suunnitelmaa. Asetuksella toimeenpannaan valtion tilahallintaa koskevat muutosehdotukset ja luodaan edellytykset siirtymiselle omakustannusperusteiseen vuokrajärjestelmään 1.1.2016 lukien.

● **Valtioneuvoston asetus poikkeavan lääkekohtaisen omavastuun perimisestä (337/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.4.2015.

Lailta sairausvakuutuslain muuttamisesta sairausvakuutuslain 5 lukuun on lisätty uusi 9a §, jossa

säädetään poikkeavasta lääkekohteisesta omavastuusta ja sen perimisestä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä poikkeavan lääkekohtaisen omavastuun perimisen edellytyksistä.

● **Valtioneuvoston asetus lääketaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (342/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.4.2015.

Sairausvakuutuslain muutoksella otetaan käyttöön lääkekorvauksissa 45 euron vuotuinen alkuomavastuu, joka ei kuitenkaan koske alle 18-vuotiaita. Lääkekohtainen omavastuu voidaan periä poikkeuksellisesti jokaiselta alkavalta hoitoviikolta, jos sairauden hoidossa käytettävän lääkkeen enintään kolmen kuukauden hoitokaava vastaava lääkemäärä on lääketieteellisistä tai hoidollisista syistä tai lääkevalmisteen farmaseuttisten ominaisuuksien johdosta ostettava useana toimituseränä taikka kyse on annosjaellusta lääkkeestä. Annosjaellun lääkkeen toimitusmaksu tulee apteekissa perittäväksi jokaiselta kahdelta viikolta, kun se tällä hetkellä peritään kerran kolmen kuukauden (12 viikon) jaksolta. Asetusta muutetaan siten, että asetuksessa säädetään annosjaellun lääkkeen toimituseräkohtaisesta toimitusmaksusta, joka on 0,18 euroa jokaiselta alkavalta hoitoviikolta. Tämä vastaa 1/12 osaa tämän hetkisestä annosjakelusiakkaan kolmen kuukauden lääkeerän toimitusmaksusta (2,17 euroa). Asetuksessa määritellään lisäksi annosjaellun lääkkeen käsite.

● **Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n muuttamisesta (343/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.4.2015.

Asetuksen 10 §:n siirtymäsäännöstä muutetaan siten, että 1.1.2004 olemassa olleiden käyttökuntoisten jätevesijärjestelmien siirtymäaika jatketään kahdella vuodella maaliskuuhun 2018 saakka. Kahden vuoden lisäaika koskee arviolta noin 120000 vakituisesti asuttua kiinteistöä.

► MIETINNÖT YM.

● Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi 26.2.2015 Helsingin yliopiston kansainvälisen talousoikeuden instituutin (KATTI) selvityksen, joka tarkastelee Suomen lainsäädäntöä suhteessa yritysten kansainväliseen liiketoimintaan ja ihmisoikeusloukkauksiin.

On hyvin harvinaista, että suomalainen yritys loukkaa ihmisoikeuksia. Useimmiten kyse on alihankkijan tekemisistä, joiden muuttamiseen yrityksellä ei ole tarpeeksi vaikutusvaltaa. Selvityksessä ehdotetaan tutkimaan millä edellytyksillä emoyhtiö voitaisiin laittaa vastuuseen myös tytäryhtiönsä rikkomuksista. Mikäli vastuu ihmisoikeusloukkauksesta on suomalaisella yrityksellä, loukkauksen uhrin voitavat nostaa esimerkiksi siviililäkanteen yritystä vastaan Suomessa. Jatkossa tulisi selvittää miten ihmisoikeusloukkausten uhreille voitaisiin taata tehokas pääsy suomalaisiin tuomioistuimiin. Selvitys Suomen lainsäädännöstä suhteessa kansainväliseen liiketoimintaan ja ihmisoikeuksiin on osa valtioneuvoston YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden kansallista toimeenpanoa. Selvityksen ovat tilanneet työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö ja ulkoasiainministeriö. Selvitys on osoitteessa www.tem.fi/julkaisut.

● Ministeri Lauri Tarastin johdama arviointiryhmä julkaisi 10.3.2015 arvionsa 19 toimenpiteestä ympäristömenettelyjen sujuvoittamiseksi.

Asiantuntijaryhmä ehdottaa muun muassa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) ja kaavoituksen nykyistä tehokkaampaa yhteensovittamista, ennakkoneuvotteluja koskevien säännösten lisäämistä lainsäädäntöön, lupavollisuuden keventämistä eräiltä osin, sähköisten menettelyjen kehittämistä sekä valituslupajärjestelmän laajentamista. Arviointiryhmän työn lähtökohdaksi oli se, että investointi- ja elinkeinohankkeet voisivat edetä nykyistä sujuvammin ja nopeammin ym-

päristönsuojelun tavoitteista tinkimättä. Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset sähköisestä neuvonnasta kaikissa ympäristölupahankkeissa. Neuvonta sisältäisi valmiit lupahakemuslomakkeet, tiedot tarvittavista selvityksistä ja arvion asian käsittelyn aikataulusta. Arviointiryhmä esittää lukuisia yksittäisiä ehdotuksia menettelyjen yksinkertaistamiseksi ja myös ehdotuksia uusiutuvan energian pientuotantohankkeiden nopeuttamiseksi ja yhtenäistämiseksi. Arvio on osoitteessa <http://www.ym.fi/download/noname/%7B3958E753-B749-440E-8777-D71DD405BE87%7D/107681>.

► KORKEIN OIKEUS

KKO:2015:5

Kiinteistön kauppa – Kaupan kohde Määräala Jakolaki – Lohkominen Lainhuudatus

A:n vanhemmat olivat ostaneet tilan vuonna 1964 ja saaneet siihen samana vuonna lainhuudon. A oli ostanut vanhemmiltaan tilan vuonna 1989 ja saanut siihen vuonna 1990 lainhuudon. Tilasta oli vuonna 1956 myyty määräala, ja määräalan nykyiset omistajat hakiivat vuonna 2010 siihen lainhuutoa. A vastusti lainhuudon myöntämistä. Kysymys asiassa sovellettavasta laista ja määräalan luovutuksen saajien oikeusaseman arvioinnista. (Ään.) Ks. KKO:2002:88 KKO:1993:144 KKO:1968-II-71 KKO:1963-II-110

L maakaaren voimaannpanosta 4 § 1 mom, 5 § 1 mom
JL 183 § 2 mom (625/1988)

KKO:2015:6

Perätön lausuma tuomioistuintuomiossa Oikeudenkäyntimenettely – Todistelu – Todistajan kieltäytymisoikeus Itsekriminointisuoja

A:ta ja B:tä oli kuultu käräjäoikeudessa todistajina riita-asiassa, johon liittyvien seikkojen johdosta heitä vastaan oli samaan aikaan viireillä rikossyyte. Myöhemmin syyttäjä vaati A:lle ja B:lle rangais-

tusta perättömästä lausumasta tuomioistuimessa sen johdosta, mitä he olivat käräjäoikeudessa todistajina kieltäytymisoikeuttaan käyttämättä kertoneet.

Korkeimman oikeuden tuomiossa lausutuun perusteiden katsottiin, ettei A:n ja B:n itsekriminointisuoja ollut loukattu ja ettei myöskään perätöntä lausumaa koskeva rajoitussäännös tullut sovellettavaksi. A ja B tuomittiin mainitusta rikoksesta rangaistukseen.

RL 15 luku 1 § 1 mom
RL 15 luku 13 § 2 kohta
OK 17 luku 24 § 1 mom
OK 17 luku 25 §
IhmisoikeusSop 6 art

KKO:2015:7

Työsopimus – Työsopimuksen irtisanominen

R oli työskennellyt postinkäsittelytehtävissä yhtiön palveluksessa sen asiakasyrityksen toimipisteessä. Asiakasyrityksen toimitilojen palveluita koskevat sopimukset, mm. postinkäsittelypalveluja koskeva sopimus, oli irtisanottu, jolloin yhtiö oli irtisanonut R:n työsopimuksen taloudellisista ja tuotannollisista syistä. Yhtiö oli seuranneen kilpailutuksen perusteella solminut asiakasyrityksen postinkäsittelypalveluja koskevan uuden sopimuksen, josta suoritettava korvaus yhtiölle oli ollut olennaisesti alempi ja palvelujen tarve suppeampi verrattuna aikaisempaan irtisanottuun sopimukseen. Yhtiö oli tarjonnut R:lle hänen työsopimuksensa irtisanomisaikana työtä samassa toimipisteessä aikaisempaa alemmalla palkalla. R ei ollut hyväksynyt palkan alentamista, ja hänen työsuhteensa oli päättynyt irtisanomisajan päättymisajankohtana.

Asiakasyrityksen toimitiloja koskevaa palvelusopimusta ja siihen liittyviä työntekijöiden tehtäviä ei pidetty erillisenä toiminnallisena kokonaisuutena yhtiössä arvioitaessa työn vähentymistä työsopimuksen irtisanomisen edellytyksenä, eikä yhtiöllä siten ollut ollut oikeutta tarkastella R:n asemaa toimipisteessä pelkästään kyseisestä palvelusopimuksesta johtuvien edellytysten perusteella. R:n työsopimuksen irtisanomiselle ei ollut ollut perusteita.

TSL 7 luku 3 §

KKO:2015:8

Kiinteistönmuodostamislaki – Vesijätö – Lunastamisen edellytykset

Asuinkiinteistön omistaja haki kiinteistönsä kohdalla olevan vesijätön lunastamista. Asemakaavan mukaan vesijätö oli osa yleistä lähivirkistysaluetta, johon kuuluivat kaikki kaava-alueen rannat.

Korkein oikeus katsoi, ettei vesijätön huomattavasti haitannut kiinteistön käyttöä kaavan mukaisena rakennuspaikkana. Vesijätöä voitiin lisäksi käyttää kaavan tarkoittamalla tavalla kunnan omistaman naapurikiinteistön kautta. Kiinteistönmuodostamislain 60 §:ssä säädetty lunastamisen kiinteistökohtaiset edellytykset eivät täytyneet.

KML 60 §
KML 64 §

KKO:2015:9

Rangaistuksen määrääminen – Yhdyskuntapalvelu – Muuntaminen vankeudeksi – Vapaudenmenetysajan vähentäminen Ylimääräinen muutoksenhaku – Tuomion purkaminen rikosasiassa

Käräjäoikeus oli lainvoiman saaneella tuomiolla muuntanut yhdyskuntapalvelusta suorittamatta olleen osan ehdottomaksi vankeusrangaistukseksi. Lisäksi käräjäoikeus oli määrännyt rikoslain 6 luvun 13 §:n mukaisen vapaudenmenetysajan vähennettäväksi muuntamisen johdosta tuomitsemastaan vankeusrangaistuksesta. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla käräjäoikeuden tuomio purettiin. Suorittamatta ollut yhdyskuntapalvelun osa muunnettiin vankeudeksi noudattamalla yhdyskuntapalvelua muunnettaessa käytettyä muunto-suhdetta. Samalla otettiin huomioon, että vapaudenmenetysaika oli jo vähennetty vankeusrangaistuksesta, jonka sijasta yhdyskuntapalvelu oli tuomittu, ja että sen tuli vaikuttaa ehdonlaiseen vapauden päästämisesä noudatettavan määröosan laskemisessa. Ks. KKO:2013:95

L yhdyskuntapalvelusta 8 § 3 mom
RL 2 c luku 5 § 2 mom
RL 6 luku 13 § 1 mom
VankeusL 3 luku 1 § 2 mom

KKO:2015:10

Velallisen rikos – Velallisen epärehellisyys – Törkeä velallisen epärehellisyys Rikoksen osallisuus – Avunanto Tahallisuus

A oli käyttänyt K Oy:ssä tosiasialista määräysvaltaa ja ilman hyväksyttävää syytä luovuttanut yhtiön omaisuutta siirtämällä varoja yhtiön pankkitililtä yhtiössä työskennelleiden puolisonsa B:n ja poikansa, yhtiön ainoan osakkeenomistajan ja hallituksen jäsenen C:n pankkitileille. A:n menettely oli aiheuttanut yhtiön maksukyvottomäksi tulemisen ja oleellisesti pahentanut maksukyvottomuutta. B ja C olivat suostuneet siihen, että A sai käyttää heidän tilejään. Osalla tileille siirretyistä varoista oli maksettu A:lle, B:lle ja C:lle kuulunut palkkaa. Kysymys siitä, oliko B:n ja C:n menettelyssä kysymys avunannosta törkeään velallisen epärehellisyyteen ja täytyikö heidän osaltaan avunantorikoksen edellyttämä tahallisuus.

RL 3 luku 6 §
RL 5 luku 6 § 1 mom
RL 39 luku 1 a §

KKO:2015:11

Julkinen hankinta – Vahingonkorvaus

Kuntayhtymä oli pyytänyt tarjouksia erikoissairaanhoidotarvikkeista ja, saatuaan kaksi tarjousta, valinnut molemmat tarjoajat tarvikkeiden toimittajiksi. Toisen tarjoajan B Oy:n valituksen johdosta tarjouskilpailu oli todettu virheelliseksi. Kysymys kuntayhtymän velvollisuudesta suorittaa B Oy:lle vahingonkorvausta tarjousmenettelyyn osallistumisesta aiheutuneista kuluista. (Ään.)

L julkisista hankinnoista (1505/1992) 8 § (1247/1997)

KKO:2015:12

Tappo – Tapon yritys Kotirauhan rikkominen – Törkeä kotirauhan rikkominen Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen –

Yhteinen rangaistus – Yhteisen rangaistuksen mittaaminen

A oli tunkeutunut X:n asuntoon haltuunsa saamallaan asunnon avaimella ja yrittänyt tappa X:n lyömällä tätä mukaansa ottamallaan veitsellä selkään ja kylkeen. Menettelyllään A oli syyllistynyt törkeään kotirauhan rikkomiseen ja tapon yritykseen. Kysymys rangaistuksen mittaamisesta.

RL 6 luku 3 §
RL 6 luku 4 §
RL 7 luku 5 § 2 mom
RL 21 luku 1 §
RL 24 luku 2 §

KKO:2015:13

Yhteismetsä – Etuosto-oikeus Kiinteistön kauppa Maakaari – Kirjaamisen menettely Lainhuudatus

Ostajalle oli myyty kahdella samana päivänä vahvistetulla kauppa-kirjalla ensin yhteismetsäosuus erikseen ja sen jälkeen kiinteistö, johon oli kuulunut yhteismetsäosuus. Yhteismetsän osakaskunnan ohjesäännössä oli yhteismetsälain 18 §:n 1 momentin mukainen määräys yhteismetsän etuosto-oikeudesta erikseen myytyyn yhteismetsäosuuteen. Yhteismetsän hoitokunnan päätettyä käyttää etuosto-oikeutta ostaja ei ollut moittinut päätöstä yhteismetsälain 44 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa. Ostaja oli kuitenkin hakenut yhteismetsäosuuteen lainhuutoa, jonka myöntämistä yhteismetsän osakaskunta oli vastustanut. Ostaja oli katsonut ostaneensa yhteismetsäosuuden yhteismetsän osakkaana. Korkein oikeus katsoi päätöksestä ilmenevillä perusteilla, että kirjaamisviranomaisen olisi pitänyt osoittaa riitaiseksi tullut asia tutkittavaksi oikeudenkäynnissä. (Ään.)

Yhteismetsäl 18 §
Yhteismetsäl 44 § 2 mom
MK 6 luku 4 §
MK 6 luku 6 § 2 mom

KKO:2015:14

Oikeudenkäyntimenettely – Pääkäsittely hovioikeudessa Perustuslaki – Perusoikeudet – Perustuslain etusija Euroopan ihmisoikeussopimus

Ylimääräinen muutoksenhaku – Kantelu

Käräjäoikeudessa rikoksista tuomittu A oli valittanut hovioikeuteen vaalien syytteiden hylkäämistä. A oli kutsuttu hovioikeuden pääkäsittelyyn asian selvittämistä varten henkilökohtaisesti uhalla, että valitus jätetään hänen poissa ollessaan sillensä. Hovioikeus jätti valituksen rangaistuksen mittaamista lukuun ottamatta sillensä A:n poissaolon johdosta, vaikka pääkäsittelyssä oli ollut paikalla hänen puolustajansa.

A:n kantelun johdosta Korkein oikeus katsoi, että valituksen sillensä jättäminen oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 29 §:n ja 26 luvun 20 §:n 1 momentin nojalla oli tässä tapauksessa perustuslain 106 §:ssä tarkoitettulla tavalla ilmeisessä ristiriidassa ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 3c kohdan ja perustuslain 21 §:n kanssa. Koska mainittuja oikeudenkäymiskaaren säännöksiä ei olisi tullut soveltaa, sillensäjättämispäätökset poistettiin, hovioikeuden myöhemmin pääasiassa antama tuomio kumottiin ja asia palautettiin hovioikeuteen uudelleen käsiteltäväksi. Vrt. KKO:2012:49 KKO:2011:30 KKO:2004:94.

Täysistunto

OK 12 luku 29 §
OK 26 luku 20 § 1 mom
PL 21 §
PL 106 §
IhmisoikeusSop 6 art 3c kohta

KKO:2015:15

Oikeudenkäyntimenettely – Pääkäsittely hovioikeudessa Ylimääräinen muutoksenhaku – Kantelu

A, joka oli tuomittu käräjäoikeudessa rangaistukseen kolmessa syytekohdassa tekijänä tehdyistä rikoksista, oli valittanut hovioikeuteen ja vaatinut yhden syytekohdan osalta, että hänen katsotaan syyllistyneen tekijäntoimen asemesta avunantoon, ja kahden syytekohdan osalta, että syyte hylätään tai että hänen katsotaan syyllistyneen tekijäntoimen asemesta avunantoon. Lisäksi A oli vaatinut rangaistuksen lieventämistä. A oli kutsuttu hovioikeuden pääkäsittelyyn henkilökohtaisesti uhalla, että valitus jätetään hänen

poissa ollessaan sillensä. A ei ollut saapunut hovioikeuden pääkäsittelyyn eikä hän ollut ilmoittanut esteestä. Paikalla ollut A:n asia mies oli pyytänyt asian ratkaisemista kirjallisessa menettelyssä sillä osin kuin kysymys oli rikokseen osallisuutta koskevasta kysymyksestä ja rangaistuksesta. Hovioikeus jätti valituksen kokonaan sillensä A:n poissaolon vuoksi. Kysymys siitä, olisiko hovioikeuden pitänyt ratkaista asia vaadituilta osin. Ks. KKO:2015:14 KKO:2012:49 KKO:2011:30 KKO:2004:94

OK 12 luku 29 §
OK 26 luku 20 § 1 mom
IhmisoikeusSop 6 art 1 kappale
IhmisoikeusSop 6 art 3 kappale

KKO:2015:16

Konkurssi – Velallisen asema konkurssissa – Pakkokeinot velallista kohtaan

Konkurssiin asetetun osakeyhtiön edustaja A oli määrätty saapumaan tuomioistuimeen vannon pesäluettelo oikeaksi. Istunto oli peruutettu, koska kutsua ei ollut saatu annettua hänelle tiedoksi. Konkurssipesän pesänhoitaja oli tämän jälkeen vaatinut A:n määräämistä sakon uhalla allekirjoittamaan pesänhoitajan laatima pesäluettelo. Käräjäoikeuden antama uhkasakkopäätöstä ei myöskään ollut saatu annettua A:lle tiedoksi. Käräjäoikeus oli tämän jälkeen määrännyt A:n painostusvankeuteen.

Kysymys siitä, oliko A voitu määrätä vankeuteen varaamatta hänelle tilaisuutta tulla kuulluksi vangitsemisvaatimuksesta ja ilman, että häntä oli ensin yritetty saada luopumaan niskoittelusta uhkasakolla. Kysymys myös tuomioistuimen velvollisuudesta yksilöidä vangitsemispäätöksessä velallisen toimimisvelvollisuus.

KonkurssiL 4 luku 6 §
KonkurssiL 4 luku 11 §

KKO:2015:17

Osakeyhtiö Samastaminen

Suomalainen osakeyhtiö A harjoitti osaa liiketoiminnastaan virolaisen rajavastuuyhtiön B:n kautta ja vältti näin Suomessa perittäviä tekijänoikeuslain 26a §:n 1 momen-

tissa tarkoitettuja hyvitysmaksuja. Yhtiöiden omistus- ja määräysvaltasuhteet huomioon ottaen toiminnan järjestelyn keskeisenä perusteena katsottiin olleen lakisääteisen velvoitteen välttäminen. Korkeimman oikeuden ratkaisussa mainituilla perusteilla A velvoitettiin yhteisvastuullisesti B:n kanssa suorittamaan hyvitysmaksujen laiminlyönnistä johtuva korvaus.

TekijänoikeusL 26a § 1 mom

KKO:2015:18

Huumausainerikos – Törkeä huumausainerikos Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen

A oli noin 10 kuukauden aikana luovuttanut tuntemalleen B:lle amfetamiinia 400 grammaa ja hankkinut sitä tältä 30–40 grammaa suhteellisen pieniä määriä kerrallaan. A:n katsottiin syyllistyneen yhteen rikokseen. Kysymys myös siitä, oliko sanottu huumausainerikos kokonaisuutena arvostellen törkeä, ja rangaistuksen määräämisestä.

RL 50 luku 1 §
RL 50 luku 2 §
RL 6 luku 3 §
RL 6 luku 4 §

KKO:2015:19

Osakeyhtiö – Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö – Yhtiökokouksen päätöksen moite

Kiinteistöosakeyhtiön yhtiökokous oli vuonna 2003 valtuuttanut erään osakkaan hakemaan rakennuslupaa hänen tosiasiallisesti haltsemalleen rakennuspaikalle tiettyllä rakennuksen etäisyyttä vie-reisestä rakennuspaikasta koskevilla ehdoilla. Mainittu päätös ei estänyt yhtiökokousta vuonna 2009 kyseisen osakkaan aloitteesta tekemästä päätöstä, jolla rakennusluvan hakemisen ehtoja muutettiin.

➔ KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2015:13

Joukkoliikenne – Joukkoliikenteen suunnittelu – Linjastosuun-

nitelma – Liikennöintisuunnitelma – Hallintovalitus – Päätösten valituskelppoisuus

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä oli päättänyt hyväksyä linjastosuunnitelman sekä liikennöintisuunnitelman ohjeellisina noudatettaviksi. Mainituilla suunnitelmilla katsottiin olevan joukkoliikenteen palvelujen tarjoamista ohjaavaa vaikutusta, mutta ei sitovaa oikeudellista merkitystä. Päätökset eivät sisältäneet sellaista hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin mukaista asiaratkaisua, johon voitiin hakea muutosta valittamalla. Hallinto-oikeuden päätös valituksen tutkimisesta kumottiin ja poistettiin.

Joukkoliikennelaki 5 ja 6 § sekä 53 § 3 momentti
Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 momentti

KHO:2015:14

Ulkomaalaisasia – Oleskeluluvan peruuttaminen – Karkottaminen – Somalia – Somalimaa – Kielianalyysi – Epäselvä kotipaikka

Asiassa oli muun ohella kysymys siitä, voidaanko oleskeluluvan peruuttamista ja karkottamista koskevassa asiassa kielianalyysi ottaa huomioon ilman, että sen laatijaa kuullaan todistajana hallinto-oikeudessa.

Maahanmuuttovirasto oli peruuttanut Somalian kansalainen A:lle humanitaarisen suojelun perusteella myönnetyn oleskeluluvan ja määrännyt tämän karkotettavaksi Somaliaan (Somalimaahan), koska A:lle suoritettua kielianalyysin ja muiden asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella hänen kotipaikkansa oli tosiasiallisesti Somalimaa eikä Etelä-Somalia, kuten hän oli väittänyt. Hallinto-oikeus oli hylännyt A:n valituksen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kielianalyysi oli Maahanmuuttoviraston oleskelulupa-asian käsittelyn yhteydessä hankkimaa selvitystä ja se oli tehty viranomaisen toimeksiannosta. Maahanmuuttovirasto vastaa päätöksen tehneenä viranomaisena analyysin käyttämisestä oleskelulupa-asian ratkaisun perusteena. Analyysin käyttäminen selvityksenä ei yksittäistapauksessa edellytä, että sitä koskevat taustaseikat ilmoitetaan henkilölle, jota se koskee. Analyysi oli

voitu ottaa huomioon kirjallisena selvityksenä asiaa hallinto-oikeudessa käsiteltäessä ilman, että sen laatijaa kuullaan suullisesti todistajana. Hallinto-oikeuden menettely ei ollut lainvastainen.

Hallintolainkäyttölaki 33 § 1 momentti, 38 §, 39 § 1 momentti
Ulkomaalaislaki 7 § 2 momentti, 58 § 4 momentti

KHO:2015:15

Asiakirjajulkisuus – Pakkokeino – Telekuuntelulla hankittu aineisto – Oikeudenkäyntiaineisto – Asianosainen – Salassapidettävä tieto

Asiassa oli korkeimmassa hallinto-oikeudessa kysymys siitä, oliko A:lla julkisuuslain 11 §:n 1 momentin asianosaisen tiedonsaantioikeuden perusteella oikeus saada tieto häneen kohdistetun rikostutinnan yhteydessä pakkokeinoteitse hankituista tietyistä, hallinto-oikeuden valituksenalaisessa päätöksessä yksilöidyistä telekuuntelutallenteista, vaikka hän ei ollut osapuolena telekuuntelussa.

A oli vuonna 2010 julkisuuslain nojalla vaatinut Keskusrikospoliisilta hallintoviranomaisena sen hallussa olevia tallennetietoja sillä perusteella, että hän voisi syytettynä asianmukaisesti puolustautua ja muutoinkin valvoa oikeuksiaan rikosoikeudenkäynnissä.

Korkein hallinto-oikeus totesi päätöksessään, että julkisuuslain 11 §:n 3 momentin mukaan rikosasian asianosaisen oikeudesta saada tieto oikeudenkäyntiaineistoon kuuluvasta asiakirjasta säädettiin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa. Tuon lain 28 §:n mukaan asiakirjan julkisuus ratkaistiin asiaa käsittelevässä yleisessä tuomioistuimessa lainkäyttöraatkaisuna. Jos puheena olevaa asiakirjaa ei ollut otettu esitutkintapöytäkirjaan, eikä sitä ollut muutenkaan toimitettu tuomioistuimelle, se ei sisällynyt oikeudenkäyntiaineistoon. Tällöin rikosasian asianosaisen tiedonsaantioikeus ei tullut ratkaistavaksi oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain nojalla.

Arvioitaessa A:n oikeutta saada esitutkintapöytäkirjaan ja oikeudenkäyntiaineistoon sisällyttämiä telekuuntelutallenteita hal-

tuunsa julkisuuslain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuna asianosaisena oli otettava huomioon Suomen perustuslain 10 §:ssä säädettyyn yksityiselämän suojaan kuuluva puhelun ja muun luottamuksellisen viestin loukkaamattomuus. Vaikka tutkintamenettelyssä kertyneen aineiston merkityksen arvioimista ei lähtökohtaisesti tulisi jättää pelkästään virkavastuulla toimivien tutkinta- ja syyttäväviranomaisten asiaksi, muiden tahojen yksityisyyden suojan turvaaminen esti sellaisen julkisuuslain 11 §:n 1 momentin tulkinnan, että rikosasiakokonaisuudessa epäilty tai syytettynä oleva voisi asianosaisena saada kaiken, mahdollisesti hänen asiaansa täysin liittymättömän, telekuunteluaineiston arvioidakseen sen merkitystä oman puolustuksensa kannalta. Mainittua yksityisyyden suojaan puuttumista ei riittävästi poistanut mahdollisuus kieltää asianosaista ilmaisemasta saamaansa salaista tietoa ulkopuolisille.

Julkisuuslaissa tarkoitettua asiakirjapyynnön käsittelyn yhteydessä hallintoviranomaisessa ei myöskään voitu täsmällisesti arvioida yksittäisen asiakirjan merkitystä rikosasian oikeudenkäynnissä. Oikeudenmukainen oikeudenkäynti rikosasiassa toteutui syytettyn oikeudella saada tieto koko oikeudenkäyntiaineistosta ja viime kädessä asiakirjan editiovelvollisuudella, josta määräsi rikosasiaa käsittelevä tuomioistuin.

Korkein hallinto-oikeus hylkäsi A:n valituksen.

Suomen perustuslaki 10 § 1, 2 ja 3 momentti

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 3 §, 5 § 2 momentti, 10 §, 11 § 1 ja 2 momentti ja 24 § 1 momentti 32 kohta
Sähköisen viestinnän tietosuojalaki (516/2004) 4 § 1 momentti ja 5 § 1 momentti
Esitutkintalaki (449/1987) 40 § 1 momentti ja 2 momentti sekä 41 §
Pakkokeinolaki (450/1987) 5 a luku 1 § 1 kohta sekä 5 a luvun 13 § 1 momentti

KHO:2015:17

Julkinen hankinta – Kumppanuussopimus – Tarjouskilpailusta sulkeminen – Tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuus – Nollahinnoittelu – Toimitustakuu

– Sopimusperusteinen euromääräinen sanktio – Tarjouskokoisuus

Hankintamenettelyn tarjouspyynnöstä ilmi käyvänä tarkoituksena oli ollut kumppanuussopimukseen perustuen avoterveydenhuollon lääkäri- ja vastaanottopalvelujen hankinta Kemian kaupungille ja Kemian ja Tervolan kunnille (hankintayksiköt) yhdeltä tuottajalta siten, että tarjoukset arvioidaan kuntien yhteistyönä, mutta hankintapäätöksen kukin hankintayksikkö tekee omalta osaltaan itsenäisesti.

Kemin lääkärinpalvelujen hinta vastaanottopalveluihin oli tullut ilmoittaa laillistetun lääkärin pätevyyden mukaan arvonlisäverottomana tuntihintana. Tarjoaja oli ilmoittanut kyseiseksi hinnaksi nolla euroa. Hankintayksiköt olivat sulkenneet tarjoajan tarjouksen tarjouskilpailusta.

Kemin lääkärinpalvelujen hankintaa vastaanottopalveluihin koskevassa tarjouspyynnön osiossa oli toimitustakuun toteutumatta jättämisen varalle määritelty palvelun hinnan suuruuden perusteella laskettava sopimusperusteinen euromääräinen sanktio. Myös tarjouspyynnössä edellytettyjen lääkärin kontaktiaikojen täyttymättä jättämiselle oli määritelty puuttuvien suoritusrahallisen arvon perusteella laskettava sopimusperusteinen euromääräinen sanktio. Lisäksi tarjouspyynnön ehtojen vastaiselle palvelua suorittavan lääkärin vaihtumiselle oli määritelty hinnanalennus.

Hankintalaki ei aseta estettä sille, että hankintayksikkö oman sopimusosoikeudellisen asemansa turvaamiseksi sulkee tarjouskilpailusta tarjouksen, joka ei täytä tarjoukselle asetettuja vaatimuksia silloin, kun nämä vaatimukset eivät ole hankintalain vastaisia. Tarjouspyynnössä määritelty toimitustakuulle asetettavat sanktiot eivät ole olleet hankintalain vastaisia ja niiden ilmeinen tarkoitus on ollut suojata hankintayksikön sopimusosoikeudellista asemaa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että vaikka nollahinnoittelua ei ollut tarjouspyynnössä nimenomaisesti kielletty, oli tarjoajien tullut ymmärtää, että kyseinen hinnoittelu mitätöisi tarjouspyynnössä asetetun tarjoajan suoritusrahallisen arvon perusteella lasketta-

euromääräiset sanktiot. Hankintayksiköllä oli oikeus sulkea tarjouskilpailusta tarjouspyynnön ehtoja vastaamaton tarjous myös siinä tilanteessa, että tarjouksen puutteellisuudella ei ole ollut merkitystä tarjousten vertailtavuuteen. Tarjouksia on tarjouspyynnön perusteella tullut arvioida kokonaisuutena ja tarjoajan tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuus oli voitu ottaa huomioon tarjoajan tarjouskokoisuutta kaikkien kolmen kunnan osalta arvioitaessa.

Laki julkisista hankinnoista (348/2007) 2 § 1 momentti, 46 § 1 momentti, 69 § 1 momentti

KHO:2015:18

Ulkomaalaisasia – Pakolaisaseman lakkauttaminen – Jatko-oleskelulupa – Karkottaminen – Maahantulokielto – Afganistan – Rikokset

Maahanmuuttovirasto oli lakkauttanut Suomeen alaikäisenä kiintiöpakolaisena saapuneen Afganistanin kansalaisen A:n pakolaisaseman, hylännyt tämän jatko-oleskelulupaa koskevan hakemuksen sekä määrännyt tämän rikoksiin syyllistymisen perusteella karkotettavaksi kotimaahansa ja viiden vuoden maahantulokieltoon.

A:n pakolaisasema oli perustunut hänen äitinsä haavoittuvaan asemaan yksinhuoltajana ja A oli nyt täysi-ikäinen. Korkein hallinto-oikeus totesi, että A:n henkilökohteisissa olosuhteissa oli Afganistanista lähdön ja pakolaiseksi hyväksymisen jälkeen tapahtunut huomattavia muutoksia, jotka antoivat aiheen olettaa hänen kykenevän kohtuullisesti elämään kotimaassaan. Lisäksi A:n kotiseudun turvallisuustilanteesta oli tapahtunut muutos, eikä hänellä ollut etnisen taustansa perusteella aiheutta pelätä epäinhimillisen kohtelun uhkaa kotimaassaan. A ei siten ilmeisesti enää ollut suojelun tarpeessa, koska olosuhteet, joiden perusteella hänelle myönnettiin pakolaisasema, olivat lakanneet olemasta. Olosuhteiden muutos oli merkittävä ja pysyvä. Pakolaisasema voitiin siten ulkomaalaislain 107 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla lakkauttaa.

Asiassa lisäksi ei katsottu olevan ulkomaalaislain 54 §:n 6 momentissa tarkoitettuja perusteita oleskeluluvan myöntämiselle per-

hesiteen perusteella, ja oleskeluluvan myöntämistä vastaan oli ulkomaalaislain 36 §:n 1 momentissa tarkoitettu peruste, koska A oli syyllistynyt rikoksiin.

A:n voitiin rikostensa perusteella katsoa vaarantavan yleistä järjestystä ja turvallisuutta, ja hänen karkottamisensa puolesta olevat seikat olivat sitä vastaan olevia seikkoja painavammat. Hänet voitiin siten ulkomaalaislain 149 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla määrätä karkotettavaksi kotimaahansa sekä ulkomaalaislain 150 §:n 1 momentin nojalla maahantulokieltoon viideksi vuodeksi.

Ulkomaalaislaki 107 § 1 momentti 5 kohta, 54 § 1, 2 ja 6 momentti, 36 § 1 momentti, 149 § 1 momentti 2 kohta, 150 § 1 momentti ja 146 § 1 momentti

Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus 1 artikla C kohta 5 alakohta

Euroopan unionin neuvoston direktiivi 2004/83/EY 11 artikla 1 kohta e alakohta ja 16 artikla 1 kohta

KHO:2015:19

Ulkomaalaisasia – Turvapaikka – Oleskelulupa – Käännyttäminen – Maahantulokielto – Maahantulokiellon pituus – Ilmeisen perusteeton hakemus – Albania

Maahanmuuttovirasto ei, käsiteltyään hakemuksen nopeutetussa menettelyssä ja katsottuaan sen ilmeisen perusteettomaksi, ollut myöntänyt Albanian kansalaiselle A turvapaikkaa eikä oleskelulupaa. Lisäksi Maahanmuuttovirasto oli päättänyt käännyttää hänet kotimaahansa sekä määrätä hänet kahden vuoden Suomea ja muuta Schengen-alueetta koskevaan maahantulokieltoon. Hallinto-oikeus oli hylännyt päätöstä koskevan valituksen. A haki korkeimmasta hallinto-oikeudesta valituslupaa hallinto-oikeuden päätökseen maahantulokiellon osalta vedoten sen kohtuuttomuuteen muun ohella työnhakunsa estymisen sekä perhesiteidensä perusteella.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että koska A:n turvapaikkahakemus oli katsottu ilmeisen perusteettomaksi ja se oli käsitelty nopeutetussa järjestyksessä, päätöksessä ei ulkomaalaislain 147 a §:n 2 momentin mukaan tullut määrätä aikaa vapaaehtoiselle paluulle.

Tämän vuoksi ulkomaalaislain 150 §:n 1 momentin mukaan A:lle oli lähtökohtaisesti tullut määrätä maahantulokielto. Paluudirektiivin 11 artiklan 3 kohdassa säädettyä jäsenvaltion velvollisuutta maahantulokiellon kumoamiseen tai lykkäämisen harkitsemiseen silloin, kun palauttamispäätöstä on noudatettu, ei sovellettu A:han, koska kyseinen säännös koskee vain tilanteita, joissa maahantulokielto on määrätty sen jälkeen, kun on käynyt ilmi, että vapaaehtoiselle paluulle asetettua velvollisuutta on noudatettu. Asiassa ei ollut kyse ulkomaalaislain 147 a §:ssä tarkoitettua vapaaehtoisesta paluusta.

Maahantulokiellon määräämistä ja sen pituutta harkittaessa on kuitenkin lisäksi aina tehtävä ulkomaalaislain 146 §:ssä tarkoitettu kokonaisharkinta. Arvioinnissa tulee erityisesti kiinnittää huomiota ulkomaalaisen sellaisiin perhe- ja työsiteisiin Suomeen tai muuhun Schengen-valtioon, joiden hoitamista maahantulokiellon määrääminen kohtuuttomasti vaikeuttaisi. A:lla ei ollut osoitettu olevan sellaisia perhe- tai työsiteitä Schengen-alueelle, joiden perusteella maahantulokielto olisi tullut jättää määräämättä tai kiellon pituutta tulisi ulkomaalaislain 146 §:ssä tarkoitetuilla kokonaisharkintaa liittyvillä perusteilla lyhentää.

Ulkomaalaislaki 147 a § 1 momentti, 150 § 1 ja 3 momentti sekä 146 § 1 ja 2 momentti
 Jäsenvaltioissa sovellettavista yhtenäisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2008/115/EY) 11 artikla 1 ja 3 kohta sekä 7 artikla 4 kohta

KHO:2015:20

Hallintoriita – Julkisoikeudellinen oikeussuhde – Kahden viranomaisen välinen riita – Tulli – Kunnallinen liikelaitos – Tullilaki – Tullivalvonta – Tullitoimenpide – Tullin toimitilat – Valvontatila – Liikennepaikka – Satama – Korvaukseton käyttöoikeus

Tullin ja Helsingin Satama -liikelaituksen välinen riita koski sitä, mitkä tilat Tullilla oli oikeus saada

tullilain 20 §:n nojalla korvauksetta käyttöönsä Helsingin Vuosaaren satamassa. Tullilaissa tai muussakaan lainsäädännössä ei ole säädetty viranomaisesta, joka on osapuolia oikeudellisesti sitovasti toimivaltainen ratkaisemaan mainitun kysymyksen, eikä myöskään muutoin kysymystä ratkaistaessa noudatettavasta menettelystä.

Kun riita koski julkisoikeudellisesta oikeussuhteesta aiheutuvaa oikeutta ja velvollisuutta, hallinto-oikeuden oli tullut tutkia Tullin hallinto-oikeudelle esittämät vaatimukset hallintoriita-asiana.

Korkein hallinto-oikeus, johon Tulli oli valittanut hallinto-oikeuden päätöksestä, lausui pääasiaratkaisussaan tullilain 20 §:n soveltamisedellytyksistä yleisesti sekä pykälän soveltamisesta valituksessa tarkoitettuihin riidanalaisiin tiloihin.

Hallintolainkäyttölaki 69 §
 Tullilaki 20 §

KHO:2015:21

Väestötietoasia – Avioliiton esteiden tutkinta – Suullisen käsittelyn toimittamatta jättäminen – Suullisen käsittelyn tarve

Maistraatti oli hylännyt Somalian kansalaisten A:n ja B:n hakemuksen henkilötodistelun perusteella hyväksyä heidän esteettömyytensä avioliiton solmimiseen. A ja B olivat ilmoittaneet A:n olevan siviilisäädyltään leski sekä B:n olevan siviilisäädyltään eronnut. Molemmat kihlakumppanit ja heidän kaksi henkilötodistajaansa olivat julkisen notaarin edessä antaneet vakuutuksen kihlakumppaneiden siviilisäädystä. Maistraatti katsoi, ettei hakijoiden esittämä selvitys heidän siviilisäädystään ollut luotettavaa.

Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja suullisen käsittelyn järjestämistä koskevan vaatimuksen. Hallinto-oikeus katsoi, että suullisessa käsittelyssä ei olisi saatavissa sellaista selvitystä, joka ei ilmenisi jo asiakirjoista tai joka olisi asian ratkaisemisen kannalta välttämätöntä.

Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja palautti asian hallinto-oikeuteen suullisen käsittelyn toimittamiseksi ja sen jälkeen uudelleen ratkaistavaksi. Kun muutoksenhakijoilla ei ollut mahdollisuutta esittää avioliittoasetuksen 2 §:n 1 momen-

tissa tarkoitettua kansalaisuusvaltion viranomaisten antamaa todistusta avioliiton esteiden tutkintaa varten eikä heidän toimittamaansa muuta kirjallista selvitystä myöskään ollut pidetty luotettavana, heidän mahdollisuutensa solmia keskenään avioliitto jäi ollenaisesti riippumaan siitä seikasta, toimitetaanko asiassa suullinen käsittely. Kun asiassa oli keskeisesti kysymys esitetyn selvityksen luotettavuudesta, hallinto-oikeuden ei tässä tilanteessa olisi tullut hylätä vaatimusta suullisen käsittelyn toimittamisesta.

Hallintolainkäyttölaki 38 §
 Avioliittolaki 10 §, 12 § 2 momentti ja 111 §
 Avioliittoasetus 2 §
 Euroopan ihmisoikeussopimus 12 artikla
 Vrt. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 14.12.2010 asiassa O'Donoghue ym. v. Yhdistynyt kuningaskunta
 Ks. myös KHO 2007:76

KHO:2015:22

Rakennusvalvonta – Hallintopakko – Kiinteistön omistajan vastuu – Päävelvoite – Uhkasakko – Kohdistaminen – Kuolinpesä – Toinen kuolinpesä – Selvitys – Tosiasiallinen mahdollisuus – Yhteisomistus

Päävelvoite ja uhkasakko kiinteistöllä olevan raunioituneen asuinrakennuksen purkamiseksi ja purkujätteiden poistamiseksi sekä talousrakennuksen kunnostamiseksi oli asetettu A:n jakamattomalle kuolinpesälle. Kuolinpesä oli valituksessaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa esittänyt, että kiinteistöä koskeva lainhuuto oli myönnetty A:lle ja hänen vaimolleen B:lle yhteisesti ja että uhkasakko olisi tullut asettaa yhteisesti sekä A:n että B:n jakamattomille kuolinpesille. Kiinteistörekisteritietojen mukaan kysymyksessä oleva kiinteistö oli rekisteröity 2.11.1954. Lainhuutotodistuksen 15.12.2014 mukaan rekisteriyrityksellä ei ole lainhuutomerkitöitä. B:n kuolinpesästä ja sen osakkaiden oikeudesta nyt kysymyksessä olevaan kiinteistöön ei ollut esitetty selvitystä. A:n kuolinpesän osakkaat oli yksilöity pesänjakaajan määräämistä koskevassa käräjäoikeuden päätöksessä. Kuolinpesä ei ollut muutoinkaan asian käsitte-

lyssä rakennuslautakunnassa, hallinto-oikeudessa eikä korkeimmassa hallinto-oikeudessa katsonut, ettei se omistus- tai hallinto-oikeutensa nojalla voisi päättää kysymyksessä olevaa kiinteistöä koskevista asioista. Asiassa ei ollut myöskään esitetty selvitystä siitä, että veloitteiden toteuttaminen olisi asetettuna kohtuullisessa määräjässä muutoin kuolinpesälle tosiasiallisesti mahdotonta.

Kun otettiin huomioon selvitys kiinteistön omistustiedoista, selvitys A:n kuolinpesän osakkaiden riittävästä yksilöinnistä sekä kysymyksessä olevien veloitteiden luonne, kuolinpesällä oli näissä oloissa katsottava olevan tosiasiallinen mahdollisuus ryhtyä toimiin pääveloitteiden noudattamiseksi. Kunnan rakennusvalvontaviranomainen oli näin ollen voinut katsoa A:n kuolinpesän uhkasakkolain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua asianosaiseksi ja asettaa kuolinpesälle määrättyt veloitteet sekä niiden noudattamisen tehosteeksi päätöksessä mainitut uhkasakot. Sillä valituksessa esitetyllä perusteella, että uhkasakko olisi voitu A:n kuolinpesän lisäksi kohdistaa A:n edesmenneen vaimon B:n kuolinpesään, ei ollut merkitystä valituksenalaisen asian ratkaisun kannalta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 166 § 1 ja 3 momentti sekä 182 §. Uhkasakkolaki 6 §, 7 § 1 momentti ja 8 §
Ks. ja vrt. myös KHO:2015:23

KHO:2015:23

Rakennusvalvonta – Hallintopakko – Kiinteistön omistajan vastuu – Uhkasakon asettaminen ja tuomitseminen – Kuolinpesä – Kiinteistön omistaja – Kiinteistön haltija – Osaomistaja

Uhkasakko kiinteistöllä olevan rakennuksen kunnostamiseksi tai purkamiseksi oli asetettu A:lle. A omisti kiinteistön yhdessä C:n kuolinpesän kanssa, jonka osakkaista A ja B olivat. Lainhuutotodistuksen mukaan A:lle oli myönnetty selvennyslainhuuto 2/3 omistusosuuteen ja C:n kuolinpesälle 1/3 omistusosuuteen tilasta.

Uhkasakkoa tuomittaessa selvitettiin myös asettamispäätöksen lainmukaisuus. Koska A kiinteistön osaomistajana ei voinut yksin käyttää päätösvaltaa kiinteistöä

koskevissa asioissa eikä hänellä siten ollut uhkasakkolain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua oikeudellista mahdollisuutta noudattaa päävelvoitetta, ei lainvoimaisesti asetettua uhkasakkoa voitu tuomita hänen maksettavakseen. Uhkasakon tuominneen ympäristölautakunnan ja hallinto-oikeuden päätökset kumottiin.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 166 § 1 ja 3 momentti sekä 182 §. Uhkasakkolaki 6 §, 7 § 1 momentti ja 8 §
Ks. ja vrt. myös KHO:2015:22

KHO:2015:24

Pysäköintivirhemaksu – Moottoripyörä – Pysäköintilipun katoaminen

A oli pysäköinyt moottoripyörän maksulliselle pysäköintipaikalle ja oli kertomansa mukaan kiinnittänyt pysäköintiautomaatista saamansa pysäköintilipun pyörän tuulilasin sisäpuolelle. Pysäköintilipuke oli tuntemattomaksi jääneestä syystä kadonnut, ja pysäköinnintarkastaja oli havaittuaan pysäköintiliputtoman moottoripyörän määrännyt A:n maksettavaksi pysäköintivirhemaksun. Pysäköinninvalvoja ei ilmoituksensa mukaan epäillyt A:n jättäneen pysäköintimaksua maksamatta. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei A:n maksettavaksi voitu määrätä pysäköintivirhemaksua, koska tämä saadun selvityksen perusteella oli maksanut pysäköintimaksun eikä ollut menetellyt pysäköintilipukkeen kiinnittämisen osalta tieliikenneasetuksen 21 §:n ja pysäköintiautomaatissa olleen ohjeen vastaisesti.

Tieliikennelaki 27 § 1 momentti 8 kohta
Laki pysäköinninvalvonnasta 1 § 1 momentti 1 kohta
Tieliikenneasetus 21 §

Ympäristöasiat

KHO:2015:12

Ympäristölupa – Helsinki-Vantaan lentoasema – Ympäristönsuojelulaki – Ilmailulaki – Melunhallintadirektiivi – Melu – Toimintarajoitus – Ympäristölupaviranomaisen toimivalta – Ympäristövaikutusten arviointi – Hanke – Laajennus – Liikenteen

lisääntyminen – Liikenteen turvallisuusvirasto – Tasapainoisen lähestymistapa

Aluehallintovirasto oli myöntänyt Finavia Oyj:lle ympäristönsuojelussa tarkoitettua ympäristölupaa Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintaan. Lentoasematoimintaa puheena olevalla paikalla oli harjoitettu vuodesta 1952 lähtien. Lentoasemalla oli kolme kiitotietä. Kolmannelle kiitotielle oli myönnetty terveydenhoitolaissa tarkoitettu sijoituspaikkalupa vuonna 1992.

Aluehallintovirasto oli asettanut ympäristöluvassa toiminnasta aiheutuvan meluhaitan ehkäisemiseksi lupamääräyksiä. Lupamääräyksissä oli muun ohella kielletty lentoonlähdet ja laskeutumiset kello 00.30–05.30 välisenä aikana muilla kuin vähämeluisilla suihkukoneilla ja potkurikoneilla.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että lentoaseman toiminnasta aiheutuvasta pilaantumisesta, joka aiheutuu erityisesti melupäästöistä, oli lähtökohtaisesti annettava tarpeelliset määräykset ympäristönsuojelulain nojalla annettavassa ympäristöluvassa. Ympäristölupaharkinnan yhteydessä oli kuitenkin samalla selvitettävä, seuraisiko ilmailua koskevasta tai muusta erityissäätelystä rajoituksia mahdollisuuksiin antaa ympäristölupa-asiassa toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä lentoaseman toimintaa koskevia lupamääräyksiä melupäästöjen vähentämiseksi tai hallitsemiseksi.

Melunhallintadirektiivin (2002/30/EY) mukaan jäsenvaltioiden on omaksuttava tasapainoinen lähestymistapa käsitellessään alueellaan sijaitsevien lentoasemien meluongelmia ja varmistettava, että niillä on toimivaltaiset viranomaiset, jotka ovat vastuussa direktiivin soveltamisalaan kuuluvista asioista. Direktiivi oli Suomessa pantu täytäntöön ilmailulaila. Ilmailulain mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi päätöksellään asettaa laista tarkemmin ilmenevällä tavalla meluhaittojen ehkäisemiseksi toimintarajoituksia lentoasemalla. Toimintarajoitukset voivat koskea suihkukoneiden pääsyä lentoasemalle, niukasti vaatimukset täyttävien suihkukoneiden liikennöinnin kieltä ja suihkukoneiden liikennöintiaikoja.

Asiassa oli riidatonta, että Helsinki-Vantaan lentoasema oli melunhallintadirektiivissä ja ilmailulaissa tarkoitettu lentoasema.

Arvioitaessa aluehallintoviraston antamia lupamääräyksiä voitiin todeta, että muun ohella edellä mainitussa lupamääräyksessä oli asetettu sellainen tiettyä aikana noudatettava määräys, jolla kiellettiin siviili-ilmailukäytössä olevan ääntä hitaammin lentävän suihkukoneen pääsy lentoasemalle. Kysymys oli sellaisesta toimintarajoituksesta, jonka asettaminen kuului yksinomaan Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaan.

Korkein hallinto-oikeus kumosi viran puolesta ne meluhaittojen ehkäisemiseksi annetut lupamääräykset, joiden todettiin olevan aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvattomia toimintarajoituksia. Samalla Finavia Oy:lle asetettiin lupamääräyksiin velvoite saattaa määräajassa Liikenteen turvallisuusviraston ratkaistavaksi kysymys ilmailulaissa tarkoitettujen meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamisesta. Lisäksi yhtiö veloitettiin päätöksen saatuaan toimittamaan aluehallintovirastolle selvitys, jossa arvioitaisiin muun ohella kohtuuttoman rasituksen ja terveyshaitan aiheutumista lentomelualueella tilanteessa, jossa noudatetaan ilmailulain nojalla mahdollisesti asetettuja määräyksiä yhdessä muiden lentoaseman melunhallintatoimien kanssa. Aluehallintoviraston oli selvityksen perusteella annettava päätös, jossa arvioitaisiin sitä, olivatko ympäristöluvan myöntämisen edellytykset olemassa ilmailulain nojalla mahdollisesti asetetut määräykset ja aluehallintoviraston toimivallassa olevat melunhallintatoimet huomioon ottaen.

Asiassa oli esillä myös kysymys siitä, edellyttikö ympäristöluvan myöntäminen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 2 § 1 momentti, 3 § 1 momentti 1 kohta, 6 § 1 momentti, 28 § 1 momentti, 41 § 1 momentti, 42 §, 43 § 1 momentti 1 ja 5 kohta, 55 § 3 momentti

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 1 § 1 momentti 12 b kohta ja 5 § 1 momentti 12 b kohta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamisesta yh-

teisön lentoasemilla koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamisesta (2002/30/EY, melunhallintadirektiivi) 2 artikla a, e ja g kohta, 3 artikla, 4 artikla, 5 artikla 1 kohta ja 7 artikla

Ilmailulaki (864/2014) 12 luku

Ilmailulaki (1194/2009) 14 luku

Hallintolainkäyttölaki 51 § 1 momentti

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 4 §

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-422/05

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-120/10

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-275/09

KHO:2015:16

Maankäyttö ja rakentaminen – Ranta-alueen suunnittelutarve – Poikkeaminen – Korvaava rakentaminen – Toimivalta – ELY-keskus – Kunnan viranomainen – Olemassa oleva asuinrakennus – Rakennuspaikka

Ympäristölautakunta oli myöntänyt A:lle ja hänen asiakumppaneilleen poikkeuksen kahden lomarakennuksen, saunan, vierasmajan, yhdistetyn saunan ja vierasmajan sekä vajan rakentamiseen saman tilan alueelle ilman maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 1 momentissa tarkoitettua kaavaa. Poikkeamishakemuksen mukaan mainitut rakennukset muodostivat kaksi lomarakennuskokonaisuutta. Lomarakennuskokonaisuuteen 1 kuuluivat lomarakennus sekä yhdistetty vierasmaja- ja saunarakennus. Lomarakennuskokonaisuuteen 2 kuuluivat lomarakennus, saunarakennus, vierasmaja ja vaja. Rakennushankkeen yhteydessä oli tarkoitettu purkaa tilalla olevat kaksi loma-asuntoa, sauna ja vaja. Hallinto-oikeus kumosi lautakunnan päätöksen lomarakennuskokonaisuuden 2 osalta.

Asiassa oli korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistavana, oliko ympäristölautakunta ollut toimivaltainen myöntämään poikkeuksen suunnittelutarpeesta ranta-alueella lomarakennuskokonaisuuden 2 osalta.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 2 momentin 1 kohta koskee olemassa olevalla rakennuspaikalla tapahtuvaa korvaavaa rakentamista. Säännöksen ja sen esitöiden

perusteella lainkohdassa tarkoitettu korvaava rakentaminen ei voi johtaa uuden rakennuspaikan muodostumiseen. Rakennuspaikkana olevalle tilalle oli rakennettu ensin pienempi loma-asunto ja myöhemmin suurempi loma-asunto. Loma-asunnoilla oli yhteiset talusrakennukset. Tilalla oli siten ennestään yksi lomarakennuspaikka, jolla oli kaksi loma-asuntoa. Poikkeamishakemuksessa tarkoitettuna rakennushankkeen seurauksena tilalle olisi muodostunut kaksi erillistä lomarakennuspaikkaa omine loma- ja talusrakennuksineen. Näin ollen rakennushankkeessa ei ollut valitukseenalaisen lomarakennuskokonaisuuden 2 osalta kysymys maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua korvaavasta rakentamisesta. Tämän vuoksi poikkeuksen myöntäminen suunnittelutarpeesta ranta-alueella ei ollut tältä osin kuulunut ympäristölautakunnan, vaan alueellisen ELY-keskuksen toimivaltaan, joten lautakunnan päätös oli tullut kumota ja poistaa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 72 § 1 momentti ja 171 § 2 momentti 1 kohta

Ks. myös KHO 2014:130, KHO 2014:158 ja KHO 2014:181

Verotusasiat

KHO:2015:11

Elinkeinotulon verotus – Korkomenojen vähentäminen – Korkovähennysoikeuden rajoitukset – Tasevertailu – Tasetesti – Kansainväliset tilinpäätösstandardit – Poistoero

Kirjanpitolain ja FAS-standardien mukaan laaditussa A Oy:n tilinpäätöksessä suunnitelman mukaiset poistot ylittäneistä poistoista kertynyt poistoero esitettiin taseessa erillisenä eränä kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaisesti. Konserni, johon A Oy kuului, laati konsernitalinpäätöksensä kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti, ja poistoero laskennallisella verovelalla vähennettynä merkittiin taseessa omaan pääomaan.

Verrattaessa elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a §:n 3 momentin mukaisesti A Oy:n oman pääoman ja vahvistetun ti-

linpäättökseen mukaisen taseen lop-
pusumman suhdetta vahvistetun
konsernitaseen vastaavaan suhde-
lukuun ei A Oy:n tilinpäätökseen
merkittä poistoeroa vähennetty-
nä laskennallisella verovelalla voi-
tu lukea oman pääoman eräksi.
Ennakkoratkaisu verovuodelle
2014. Äänestys 4–1.

Asiassa 836/2/14 katsottiin vas-
taavasti, ettei yhtiön omaa pää-
omaa voida oikaista asuintalova-
rauksen johdosta.

L elinkeinotulon verottamisesta
18a § 3 momentti

► **KKO:N VALITUSLUVAT**

VL:2015-5

**Maankäyttö- ja rakennuslaki –
Kunnan lunastusoikeus asema-
kaava-alueella
Lunastuslaki**

Kaupunki oli hakenut maankäyt-
tö- ja rakennuslain 96 §:n 1 mo-
mentin nojalla lunastustoimitusta
asema-kaavan mukaisen yleisen ra-
kennuksen tontin lunastamiseksi.
Valtio omisti tontin. Kysymys lun-
astamisen edellytyksistä.

VL:2015-6

**Oikeusapu
Tuomioistuimen toimivalta –
Asiallinen toimivalta**

Hovioikeus oli pääasian ratkaistes-
saan velvoittanut oikeusavun saa-
jan, jota oli tuomioistuimessa avus-
tanut julkinen oikeusavustaja, kor-
vaamaan valtiolle omavastuu-
osuutensa määrän. Kysymys hovi-
oikeuden menettelyn oikeellisuu-
desta.

VL:2015-7

**Kuljetussopimus – Ilmakuljetus
Vahingonkorvaus**

Lentomatrustaja oli lennon saapu-
mispäivänä tehnyt puhelimitse il-
moituksen lentoyhtiölle hänen
matkalaukustaan kadonneista ta-
varoista. Lentoyhtiön edustaja oli

kirjannut ilmoituksen yhtiön säh-
köiseen järjestelmään. Tämän jäl-
keen lentoyhtiö oli toimittanut
matkustajalle tämän pyynnöstä
vakuutuskorvauksen hakemista
varten kirjallisen todistuksen va-
hinkoilmoituksesta. Ilmakuljetuk-
sia koskevan Montrealin yleissopi-
muksen mukaan vahinkoa koske-
va muistutus on tehtävä rahdin-
kuljettajalle viimeistään seitsemän
päivän kuluessa tavarain vastaan-
ottamisesta kirjallisesti. Jos muis-
tutusta ei ole tehty määräajan ku-
luessa, kannevalta rahdinkuljetta-
jaa vastaan on menetetty. Vakuu-
tusyhtiö oli korvannut matkatava-
ravahingon matkustajalle ja vaati
kanteessaan lentoyhtiöltä korvaus-
ta vahingosta. Lentoyhtiö kiisti
vaatimuksen sillä perusteella, ettei
vahinkoa koskevaa muistutusta ol-
lut tehty kirjallisesti määräajassa.
Kysymys lentoyhtiön vahingon-
korvausvastuusta.

VL:2015-8

**Perintökaari – Testamentti –
Testamentin tekeminen – Testa-
mentin pätemättömyys**

Testamenttiin tehdyn merkinnän
mukaan testamentin todistajat oli-
vat olleet yhtä aikaa läsnä testa-
mentin tekijän allekirjoittaessa tes-
tamentin. Testamentin todistajat
eivät heitä kuultaessa olleet epäil-
leet, etteikö testamentin allekirjoit-
taminen ja todistaminen olisi ta-
pahtunut kuten testamenttiasiakir-
jaan oli merkitty. Kummallakaan
todistajalla ei kuitenkaan ollut
minkäänlaisia muistikuvia testa-
mentin allekirjoitustilaisuudesta.
Kysymys siitä, oliko testamentin
tekemisessä noudatettu perintö-
kaaren 10 luvun 1 §:ssä säädettyä
muotoa.

VL:2015-9

**Rangaistuksen määrääminen –
Rangaistuksen mittaaminen –
Lieventämisperusteet
Huumausainerikos – Törkeä
huumausainerikos**

A oli laittomasti hankkinut vähin-
tään 29 kilogrammaa marihuanaa,
mistä määrästään hän oli myynyt tai

luovuttanut edelleen vähintään
15,8 kilogrammaa ja käyttänyt itse
noin 400 grammaa. A on kuitenkin
oma-aloitteisesti pyrkinyt edistä-
mään rikoksensa selvittämistä il-
miantamalla rikoksensa poliisille
sekä osoittamalla ne henkilöt, joilta
hän on marihuanan ostanut ja joil-
le hän on sitä edelleen myynyt. Li-
säksi A on osoittanut poliisille noin
11,2 kilogrammaa marihuanaa si-
sältäneen huumausainekätkön si-
jainnin, minkä vuoksi tuo erä on
saatu viranomaisten haltuun. Ky-
symys rikoslain 6 luvun 6 §:n
3 kohdan lieventämisperusteiden
vaikutuksesta A:lle tuomittavaan
rangaistukseen.

VL:2015-10

**Velkomus
Perintäkulut – Maksusuunnitel-
man purkamisesta aiheutuneet
kulut**

Kysymys perintätoimiston oikeu-
desta saada korvatuiksi velallisen
kanssa tehdystä maksusuunnitel-
masta perittävän perintäkulun
enimmäismäärän lisäksi maksu-
suunnitelman purkamisesta aiheu-
tuneet kulut.

VL:2015-11

**Korko
Kuluttajansuoja
Oikeudenkäyntimenettely**

Yritys teki internetin välityksellä
vakioehtoisia sopimuksia ns. pika-
vipeistä. Yrityksen mukaan se ei
ollut kuluttajansuojalain 7 luvussa
tarkoitettu luotonantaja vaan toimi
välittäjänä yksityishenkilöiden vä-
lissä vertaislainoissa. Kantees-
saan yritys vaati vastaajalta korko-
ja ja kuluja määrän, joka todellisek-
si vuosikoroksi muunnettuna ylitti
kuluttajansuojalain 7 luvun
17a §:ssä säädetyn korkokaton.
Vastaaja ei vastannut kanteeseen.
Kysymys siitä, oliko yritys kulutta-
jansuojalaisia tarkoitettu luo-
tonantaja ja sovellettiinko lainaan
kuluttajansuojalain kuluttaja-
luottoja koskevia säännöksiä. Ky-
symys myös tuomioistuimen tut-
kimisvelvollisuuden laajuudesta.